EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

21. detsember 2011 *

Kohtuasjas C-507/10,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Tribunale di Firenze (Itaalia) eeluurimiskohtuniku 8. oktoobri 2010. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 25. oktoobril 2010, kriminaalasjas

**X**-i süüdistuses,

menetluses osales:

**Y,**

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja esimees J. N. Cunha Rodrigues (ettekandja), kohtunikud U. Lõhmus, A. Rosas, A. Ó Caoimh ja A. Arabadjiev,

* * Kohtumenetluse keel: itaalia.

kohtujurist: P. Cruz Villalón,
kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

– X, esindaja *avvocato* F. Bagattini,

– Y, esindajad: *avvocato* G. Vitiello ja *avvocato* G. Paloscia,

– Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* F. Arena,

– Saksamaa valitsus, esindaja: T. Henze,

– Iirimaa, esindaja: D. O'Hagan,

– Madalmaade valitsus, esindajad: C. Wissels ja M. de Ree,

– Euroopa Komisjon, esindajad: D. Recchia ja R. Troosters,

olles 20. oktoobri 2011. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

**otsuse**

1 Eelotsusetaotlus puudutab nõukogu 15. märtsi 2001. aasta raamotsuse 2001/220/JSK ohvrite seisundi kohta kriminaalmenetluses (EÜT L 82, lk 1; ELT eriväljaanne 19/04, lk 72; edaspidi „raamotsus") artiklite 2, 3 ja 8 tõlgendamist.

2 Taotlus on esitatud kriminaalasjas X-i süüdistuses, keda kahtlustatakse oma alaealise tütre Y suhtes seksuaalsete tegude toimepanemises.

## Õiguslik raamistik

*Raamotsus*

3 Raamotsuse artikli 1 punktis a on „ohver" kõnealuse otsuse tähenduses määratletud kui „füüsiline isik, kes on kannatanud kahju, kaasa arvatud kehalised vigastused, vaimsed või hingelised kannatused või majanduslik kahju, mille on otseselt põhjustanud tegevus või tegevusetus, mis on vastuolus liikmesriigi kriminaalõigusega".

4 Vastavalt raamotsuse artiklile 2 „Austus ja tunnustamine":

„1. Liikmesriigid tagavad, et ohvritel on nende kriminaalõigussüsteemis tegelik ja asjakohane osa. Liikmesriigid püüavad igati tagada, et ohvreid koheldakse menetluse ajal üksikisiku väärikust austavalt, ja tunnustavad ohvrite õigusi ja õigustatud huvisid eriti kriminaalmenetluse raames.

2. Liikmesriigid tagavad, et eriti kaitsetutele ohvritele võimaldatakse nende olukorrale kõige paremini vastav erikohtlemine."

5 Raamotsuse artiklis 3 „Seletuste ja tõendusmaterjali esitamine” on sätestatud:

„Iga liikmesriik kaitseb ohvrite võimalust esitada menetluse ajal oma seletused ja tõendusmaterjal.

Iga liikmesriik võtab asjakohaseid meetmeid tagamaks, et tema asutused küsitlevad ohvreid ainult nii palju, kui on kriminaalmenetluse jaoks vajalik.”

6 Raamotsuse artiklis 8 „Õigus kaitsele” on ette nähtud:

„1. Iga liikmesriik tagab ohvritele ja vajaduse korral nende perekondadele või samalaadses olukorras isikutele sobival tasemel kaitse, eelkõige nende ohutuse ja eraelu puutumatuse osas, kui pädevad asutused arvavad, et on tõsine surveavalduste oht või kindlaid tõendeid tõsise kavatsuse kohta sekkuda ohvrite eraellu.

2. Sel eesmärgil ja ilma et see piiraks lõike 4 kohaldamist, tagab iga liikmesriik, et vajaduse korral on kohtumenetluse osana võimalik vastu võtta asjakohaseid meetmeid kaitsmaks ohvrite ja nende perekondade või samalaadses olukorras isikute eraelu puutumatust ja fotokujutise salastatust.

3. Täiendavalt tagab iga liikmesriik, et kohturuumides on võimalik vältida kontakte ohvrite ja kuriteo toimepannud isikute vahel, välja arvatud juhul, kui kriminaalmenetluses on sellised kontaktid nõutavad. Kui see on sel eesmärgil vajalik, tagavad liikmesriigid järk-järgult, et kohturuumides oleks ohvritele eraldi ooteruumid.

4. Iga liikmesriik tagab, et eesmärgiga vajaduse korral eelkõige kõige kaitsetumaid ohvreid avalikul kohtuistungil tunnistuste andmise mõjude eest kaitsta võib anda ohvritele kohtuotsuse alusel õiguse anda tunnistusi viisil, mis võimaldab seda eesmärki saavutada asjakohaste vahendite abil, mis on kooskõlas riigi peamiste õiguspõhimõtetega."

*Siseriiklik õigus*

7 Kriminaalmenetluse seadustiku V raamatus paikneva artikli 392 lõikes 1*bis* „Kohtueelne menetlus ja esialgne ülekuulamine" on sätestatud:

„Karistusseadustiku artiklites […] 609*quater* […] sätestatud kuritegudega seotud menetlustes […] võib prokuratuur kas omal algatusel või ohvri palvel või kahtlustatav ka lõikes 1 nimetamata juhtudel esitada taotluse alaealiste isikute või täisealiste ohvrite ülekuulamiseks tõendite tagamise menetluse raames."

8 Kriminaalmenetluse seadustiku artiklis 394 on ette nähtud:

„1. Ohver võib nõuda prokuratuurilt, et viimane alustaks tõendite tagamise menetlust.

2. Kui prokuratuur jätab taotluse rahuldamata, võtab ta vastu põhjendatud dekreedi, mille teeb ohvrile teatavaks."

9 Kriminaalmenetluse seadustiku artikli 398 lõike 5*bis* kohaselt:

„Karistusseadustiku artiklites […] 609*quater* […] sätestatud kuritegude kohtueelse menetluse käigus, kui tõendite kogumisele kaasatud isikute hulgas on alla 16-aastaseid alaealisi, määrab kohtunik lõikes 2 osutatud määrusega kindlaks tõendite kogumise koha, aja ja erikorra, kui isiku kaitse nõuded seda võimaldavad ja nõuavad. Sel juhul võib ülekuulamine toimuda väljaspool kohut, võimalikes spetsialiseeritud abi andvates asutustes või nende puudumise korral ülekuulatava elukohas. Tunnistaja ütluste andmine dokumenteeritakse täies ulatuses heli- või videosalvestise vahendusel. Kui ei ole võimalik kasutada salvestusseadmeid või tehnilise personali abi, määrab kohtunik ekspertiisi või tehnilise nõustamise toimingu. Ülekuulamise kohta koostatakse ka kokkuvõtlik protokoll. Salvestiste ümberkirjutamine toimub ainult poolte taotlusel."

**Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused**

10 Eelotsusetaotlusest tuleneb, et Z esitas kaebuse X-i vastu, väites, et X pani 2007. aasta jooksul nende tütre Y suhtes, kes oli siis viieaastane, korduvalt toime karistusseadustiku artikliga 609*quater* koosmõjus karistusseadustiku artikli 81 ja sellele järgnevate artiklitega keelatud seksuaalseid tegusid.

11 Selle kaebuse põhjal alustati kohtueelset menetlust, mille käigus kuulasid Y mitu korda üle erinevad psühholoogia- ja pediaatriaeksperdid. Nende meetmete tagajärjel esitas prokuratuur 8. mail 2008 menetluse lõpetamise taotluse.

12 Kuna Y vaidlustas selle taotluse, määras eeluurimiskohtunik vastavalt kohaldatavatele menetlusnormidele ettevalmistava istungi, et pooled saaksid selle taotluse põhjendatuse kohta märkusi teha ning vajaduse korral nõuda täiendavaid uurimisi või asja andmist kohtu menetleda. Kõnealuse istungi jooksul nõudis Y kriminaalmenetluse seadustiku artikli 394 alusel, et ta kuulataks tunnistajana üle ennetava ülekuulamisega tõendite tagamise menetluses, mida nimetatakse ka lihtsalt tõendite tagamise menetluseks.

13 Olles saanud prokuratuuri nõusoleku tõendite tagamise menetluse alustamiseks, määras eelotsusetaotluse esitanud kohus kõnealuse alaealise ülekuulamise vastavalt kriminaalmenetluse seadustiku artikli 398 lõikes 5*bis* sätestatud erikorrale. Ülekuulamisel kinnitas Y, et tema isa on tema suhtes toime pannud seksuaalse kallakuga tegusid.

14 Corte suprema di cassazione tühistas 27. mail 2010 eelotsusetaotluse esitanud kohtu otsuse kasutada tõendite tagamise menetlust.

15 Prokuratuur esitas 14. juulil 2010 uuesti menetluse lõpetamise taotluse, mille ohver vaidlustas.

16 Eelotsusetaotluse esitanud kohus määras uue ettevalmistava istungi, mille käigus Y nõudis, et prokuratuur esitaks uuesti taotluse tema ülekuulamiseks tõendite tagamise menetluses. Prokuratuur ei võtnud selle suhtes seisukohta ja kordas menetluse lõpetamise taotlust.

17 Tribunale di Firenze eeluurimiskohtunik, kellel tekkis kahtlus, kas menetluskord, mida kriminaalmenetluse seadustiku artikli 392 lõike 1*bis* ning artiklite 394 ja 398 alusel kohaldatakse alaealistele ohvritele, on kooskõlas raamotsuse artiklitega 2, 3 ja 8 selles osas, et esiteks ei ole prokuratuur selle korra alusel kohustatud rahuldama ohvri

taotlust kasutada tõendite tagamise menetlust ja teiseks ei ole ohvril võimalik esitada kaebust kohtule, kui prokuratuur selle taotluse tagasi lükkab, otsustas menetluse peatada ja paluda Euroopa Kohtul selgitada nende raamotsuse artiklite ulatust.

**Euroopa Kohtu pädevus**

18 EL-i toimimise lepingule lisatud protokolli nr 36 üleminekusätete kohta artikli 9 kohaselt säilib EL-i lepingu VI jaotise alusel enne Lissaboni lepingu jõustumist vastu võetud raamotsuse õiguslik toime kuni raamotsuse kehtetuks tunnistamise, tühiseks tunnistamise või muutmiseni aluslepingute kohaldamisel.

19 Lisaks on sama protokolli artikli 10 lõikes 1 sätestatud, et enne Lissaboni lepingu jõustumist politseikoostöö ja kriminaalasjades tehtava õigusalase koostöö valdkonnas vastu võetud liidu õigusaktide puhul jäävad Euroopa Kohtu volitused, mis põhinevad EL-i lepingu enne Lissaboni lepingu jõustumist kehtinud versiooni VI jaotisel, samaks, isegi kui neid on aktsepteeritud asjaomase EL artikli 35 lõike 2 alusel. Selle protokolli artikli 10 lõike 3 kohaselt kaotab lõikes 1 osutatud üleminekumeede kehtivuse viie aasta pärast arvates 1. detsembrist 2009, mil Lissaboni leping jõustus.

20 Amsterdami lepingu jõustumise kuupäeva käsitlevast teadaandest, mis avaldati Euroopa Ühenduste Teatajas 1. mail 1999 (EÜT L 114, lk 56), ilmneb, et Itaalia Vabariik aktsepteeris EL artikli 35 lõike 2 alusel tehtud deklaratsiooniga Euroopa Kohtu pädevust teha EL artiklis 35 osutatud õigusaktide kehtivuse ja tõlgendamise kohta otsuseid selle artikli lõike 3 punktis b sätestatud korras.

21 Peale selle on kindel, et EL artiklitel 31 ja 34 põhinev raamotsus kuulub EL artikli 35 lõikes 1 osutatud õigusaktide hulka, mille suhtes Euroopa Kohus võib teha eelotsuse, ning ei ole vaidlustatud asjaolu, et eeluurimiskohtunikku, kes on tegev niisuguses menetluses nagu põhikohtuasi, tuleb pidada liikmesriigi kohtuks EL artikli 35 tähenduses (vt eelkõige 28. juuni 2007. aasta otsus kohtuasjas C-467/05: Dell'Orto, EKL 2007, lk I-5557, punkt 35).

22 Neil asjaoludel tuleb esitatud küsimustele vastata.

**Eelotsuse küsimused**

23 Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib oma küsimustega sisuliselt teada saada, kas raamotsuse artikleid 2 ja 3 ning artikli 8 lõiget 4 tuleb tõlgendada selliselt, et nendega on vastuolus niisugused siseriiklikud õigusnormid nagu kriminaalmenetluse seadustiku artikli 392 lõige 1*bis*, artikli 398 lõige 5*bis* ja artikkel 394, millega ei ole esiteks ette nähtud prokuratuuri kohustust taotleda, et asja lahendav kohus kuulaks eriti kaitsetu ohvri ära ja võimaldaks tal anda ütlusi tõendite tagamise menetluse korras kriminaalmenetluse tõendite kogumise staadiumis, ja mille alusel ei ole teiseks ohvril lubatud esitada kohtule kaebust prokuratuuri otsuse peale, millega lükatakse tagasi tema taotlus olla ära kuulatud ja anda ütlusi mainitud korras.

24 Vastavalt raamotsuse artiklile 3 kaitseb iga liikmesriik ohvrite võimalust esitada menetluse ajal oma seletused ja tõendusmaterjal, samuti võtab asjakohaseid meetmeid tagamaks, et tema asutused küsitlevad ohvreid ainult nii palju, kui on kriminaalmenetluse jaoks vajalik.

25 Raamotsuse artikli 2 ja artikli 8 lõike 4 alusel on liikmesriikidel eelkõige kohustus tagada, et ohvreid koheldakse menetluse ajal üksikisiku väärikust austavalt, et eriti kaitsetutele ohvritele võimaldatakse nende olukorrale kõige paremini vastav erikohtlemine, samuti tagada, et eesmärgiga kaitsta vajaduse korral eelkõige kõige kaitsetumaid ohvreid avalikul kohtuistungil ütluste andmise mõjude eest võib anda ohvritele kohtuotsuse alusel õiguse anda tunnistusi viisil, mis võimaldab selle eesmärgi saavutada asjakohaste vahendite abil, mis on kooskõlas riigi peamiste õiguspõhimõtetega.

26 Kuigi raamotsuses ei ole mõistet „ohvri kaitsetus" artikli 2 lõike 2 ja artikli 8 lõike 4 tähenduses määratletud, ei saa vaidlustada asjaolu, et kui väike laps väidab, et ta on korduvalt kannatanud isa poolt toime pandud seksuaalsete tegude all, nagu põhikohtuasjas, siis on ilmselge, et seda last võib nii määratleda, pidades eelkõige silmas tema vanust, samuti nende rikkumiste olemust, tõsidust ja tagajärgi, mille ohver ta väidab end olevat, eesmärgiga saada erilist kaitset, mis on raamotsuse eespool osundatud sätete kohaselt nõutav (vt selle kohta 16. juuni 2005. aasta otsus kohtuasjas C-105/03: Pupino, EKL 2005, lk I-5285, punkt 53).

27 Eelotsusetaotluse esitanud kohtuniku mainitud kolmest raamotsuse sättest ei ole üheski ette nähtud konkreetset korda, kuidas saavutada neis sätestatud eesmärke, mis on eelkõige tagada, et kõiki ohvreid koheldakse „üksikisiku väärikust austavalt", et neil on võimalus esitada menetluse ajal „oma seletused ja tõendusmaterjal" ja et ohvreid küsitletakse „ainult nii palju, kui on kriminaalmenetluse jaoks vajalik", samuti kindlustada „eriti kaitsetutele ohvritele" „nende olukorrale kõige paremini vastav erikohtlemine" ning tagada, et neid ohvreid kaitstakse vajaduse korral „avalikul kohtuistungil tunnistuste andmise mõjude eest" nii, et neile antakse „kohtuotsuse alusel" õigus „anda tunnistusi viisil, mis võimaldab selle eesmärgi saavutada asjakohaste vahendite abil, mis on kooskõlas riigi peamiste õiguspõhimõtetega" (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Pupino, punkt 54).

28 Kuna raamotsuse sätetes endis ei ole põhjalikumaid täpsustusi, siis pidades silmas EL artiklit 34, mille alusel on riigi asutustel vabadus valida raamotsustega taotletava tulemuse saavutamiseks vajalik vorm ja meetodid, tuleb möönda, et raamotsusega on siseriiklikele asutustele jäetud ulatuslik kaalutlusõigus seoses sellega taotletavate eesmärkide rakendamise konkreetsete üksikasjadega (vt selle kohta 9. oktoobri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-404/07: Katz, EKL 2008, lk I-7607, punkt 46; 21. oktoobri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-205/09: Eredics ja Sápi, EKL 2010, lk I-10231, punktid 37 ja 38, ning 15. septembri 2011. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-483/09 ja C-1/10: Gueye ja Salmerón Sánchez, EKL 2011, lk I-8263, punktid 57, 72 ja 74).

29 Põhikohtuasjas asjassepuutuvate õigusnormide kohaselt tuleb kohtueelse menetluse kestel antud ütlusi üldjuhul kohtuistungil korrata, et need omandaksid tõendi jõu. Teatud juhtudel on siiski lubatud anda ütlusi ainult üks kord kohtueelse menetluse kestel samasuguse tõendusliku jõuga, kuid järgides teistsugust korda kui see, mis kehtib kohtuistungil (eespool viidatud kohtuotsus Pupino, punkt 55).

30 Euroopa Kohus on kõnealuste õigusnormide suhtes otsustanud, et raamotsuse eespool osundatud sätetega taotletavate eesmärkide saavutamiseks on nõutav, et liikmesriigi kohtul oleks võimalus kasutada eriti kaitsetute ohvrite puhul erikorda, nagu seda on ennetav ülekuulamine tõendite tagamise menetluse teel, mis on sätestatud Itaalia õiguses, kus on ette nähtud ka ütluste andmise üksikasjalik kord, kui see menetlus vastab kõige paremini ohvrite olukorrale ja on vajalik tõendite kaotsimineku ennetamiseks, ülekuulamiste kordamise viimiseks miinimumini ja selleks, et kaitsta kõnealuseid ohvreid avalikul kohtuistungil ütluste andmise kahjulike mõjude eest (eespool viidatud kohtuotsus Pupino, punkt 56).

31 Erinevalt kohtuasjast, milles tehti eespool viidatud kohtuotsus Pupino, on põhikohtuasjas käsitletav kuritegu üks neist, mille puhul on põhimõtteliselt võimalik sellist erikorda rakendada.

32 Eelotsusetaotluse esitanud kohus on sellegipoolest seisukohal, et asjaolu, et prokuratuur ei ole kohustatud rahuldama eriti kaitsetu ohvri poolt tõendite kogumise staadiumis esitatud taotlust paluda asja lahendaval kohtul rakendada kõnealust erikorda ja ülakuulamist üksikasjaliku korra kohaselt, mis on samuti ette nähtud, kujutab endast raamotsuse eespool viidatud sätete rikkumist. Selle kohtu sõnul ei ole eeluurimiskohtunikul prokuratuuri keeldumise puhul ja kui uurimise all olev isik seda ei taotle, võimalik nimetatud korda rakendada, samas kui see kohtunik saaks ometi kohustada prokuratuuri esitama süüdistuse nii, et kahtlustatava kriminaalasi saadetakse kohtule otsustamiseks.

33 Nagu käesoleva kohtuotsuse punktides 27 ja 28 on märgitud, ei ole üheski eelotsusetaotluse esitanud kohtuniku mainitud kolmest raamotsuse sättest ette nähtud konkreetset korda, kuidas saavutada neis sätestatud eesmärke. Pidades silmas nende sätete sõnastust ja EL artiklit 34, tuleb tunnistada, et liikmesriigi asutustel on selle korra osas ulatuslik kaalutlusõigus.

34 Kuigi liikmesriigid peavad ette nägema erimeetmed eriti kaitsetutele ohvritele, nagu eespool on märgitud, ei tulene sellest tingimata, et saavutamaks raamotsusega taotletavaid eesmärke, on nendele ohvritele antud õigus saada igal juhul tõendite kogumise staadiumis kasutada niisugust korda nagu tõendite tagamise menetlus.

35 Raamotsuse artikli 8 lõike 4 kohaselt on iga liikmesriik täpsemalt kohustatud tagama, et eesmärgiga vajaduse korral eelkõige kõige kaitsetumaid ohvreid „avalikul kohtuistungil tunnistuste andmise mõjude eest" kaitsta võib anda ohvritele „kohtuotsuse alusel õiguse anda tunnistusi viisil, mis võimaldab seda eesmärki saavutada" ja seda „asjakohaste vahendite abil, mis on kooskõlas riigi peamiste õiguspõhimõtetega."

36 Ometi, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktides 53–58 nentis, ei ületa liikmesriikide kaalutlusõigust selle eesmärgi rakendamisel siseriiklikud õigusnormid, millega niisuguses õiguskorras, nagu on vaatluse all põhikohtuasjas, on kehtestatud menetluskord, mille kohaselt prokuratuur otsustab, kas rahuldada ohvri taotlus rakendada sellist menetlust nagu tõendite tagamise menetlus.

37 Peale selle, et raamotsuse põhjenduses 9 on sätestatud, et selle sätted ei kohusta liikmesriike tagama, et ohvreid koheldakse võrdselt menetlusosalistega (vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsus Gueye ja Salmerón Sánchez, punkt 53), võib asjaolu, et Itaalia karistusõiguse süsteemis on prokuratuuri pädevuses otsustada, kas edastada asja lahendavale kohtule ohvri taotlus rakendada tõendite kogumise staadiumis tõendite tagamise menetlust, millega tehakse erand reeglist, et tõendeid kogutakse kohtuistungil, pidada kokkusobivaks selle süsteemi loogikaga, milles prokuratuur on kriminaalmenetluse alustamise eest vastutav kohtuorgan.

38 Eeltoodust tuleneb esiteks, et põhikohtuasjas käsitletavad siseriiklikud õigusnormid pärinevad asjaomase liikmesriigi karistusõiguse süsteemi peamistest põhimõtetest, mida tuleb vastavalt raamotsuse artikli 8 lõikele 4 austada. Teiseks, hinnates ohvri taotlust rakendada tõendite tagamise menetlust, tuleb arvesse võtta vajadust tõlgendada raamotsust põhiõigusi austades. Seda vajadust silmas pidades peavad siseriiklikud asutused iga juhtumi puhul veenduma, et nimetatud menetluse rakendamine ei muuda kriminaalmenetlust tervikuna ebaõiglaseks eespool viidatud sätete tähenduses.

39 Kui Itaalia õiguskorras saab eeluurimiskohtunik kohustada prokuratuuri esitama asjas süüdistuse olenemata sellest, et prokuratuur soovis menetluse lõpetada, näib olevat selge, et niisugusel juhul võib prokuratuur vajaduse korral alati edastada isegi

menetluse jätku üle otsustavale kohtunikule taotluse rakendada sellist menetlust nagu tõendite tagamise menetlus.

40 Lisaks sellele, mis puutub süüdistatava suhtes kohtumenetluse alustamise puhul pädeva kohtu istungisse, siis – nagu selgitas Itaalia valitsus – on ohvrile tagatud kaitse kriminaalmenetluse seadustiku mitme sätte alusel, millega on eelkõige ette nähtud kinnine kohtuistung ja võimalus rakendada kriminaalmenetluse seadustiku artikli 398 lõikes 5*bis* sätestatud meetmeid ehk just neid meetmeid, mille rakendamist eelotsusetaotluse esitanud kohus sooviks tõendite kogumise staadiumis.

41 Käesoleva kohtuotsuse punktis 36 sõnastatud järeldust ei sea kahtluse alla ka asjaolu, et prokuratuuri keeldumisotsuse üle, mis peab olema põhjendatud, ei saa kohus järelevalvet teostada, arvestades, et see on niisuguse süsteemi tulemus, mille raames on süüdistuse esitamise õigus prokuratuuril.

42 Tõepoolest, nagu Euroopa Kohus on otsustanud (vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsus Gueye ja Salmerón Sánchez, punktid 58 ja 59), on raamotsuse artikli 3 esimeses lõigus ja artikli 2 lõikes 1 eelkõige nõutud, et ohver saaks kriminaalmenetluses ütlusi anda ja et neid saaks tõendusmaterjalina arvesse võtta. Tagamaks, et ohver saab osaleda kriminaalmenetluses adekvaatselt, peab tema õigus olla ära kuulatud andma talle peale võimaluse kirjeldada juhtumi asjaolusid objektiivselt ka võimaluse esitada oma seisukoht.

43 Ometi ei garanteeri ei raamotsuse sätted ega Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikkel 47 (vt 4. novembril 1950 Roomas alla kirjutatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikli 6 kohta eelkõige Euroopa Inimõiguste Kohtu 29. märtsi 2001. aasta otsus kohtuasjas Asociación de Víctimas del Terrorismo *vs.*

Hispaania) kriminaalkuriteo ohvrile õigust põhjustada kolmanda isiku suhtes kriminaalmenetluse alustamine viimase süüdimõistmise eesmärgil.

44 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes tuleb esitatud küsimustele vastata, et raamotsuse artikleid 2 ja 3 ning artikli 8 lõiget 4 tuleb tõlgendada selliselt, et nendega ei ole vastuolus niisugused siseriiklikud õigusnormid nagu kriminaalmenetluse seadustiku artikli 392 lõige 1*bis*, artikli 398 lõige 5*bis* ja artikkel 394, millega ei ole esiteks ette nähtud prokuratuuri kohustust taotleda, et asja lahendav kohus kuulaks eriti kaitsetu ohvri ära ja võimaldaks tal anda ütlusi tõendite tagamise menetluse korras kriminaalmenetluse tõendite kogumise staadiumis, ja mille alusel ei ole teiseks ohvril lubatud esitada kohtule kaebust prokuratuuri otsuse peale, millega lükatakse tagasi tema taotlus olla ära kuulatud ja anda ütlusi mainitud korras.

**Kohtukulud**

45 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

**Nõukogu 15. märtsi 2001. aasta raamotsuse 2001/220/JSK ohvrite seisundi kohta kriminaalmenetluses artikleid 2 ja 3 ning artikli 8 lõiget 4 tuleb tõlgendada selliselt, et nendega ei ole vastuolus niisugused siseriiklikud õigusnormid nagu**

**kriminaalmenetluse seadustiku artikli 392 lõige 1*bis*, artikli 398 lõige 5*bis* ja artikkel 394, millega ei ole esiteks ette nähtud prokuratuuri kohustust taotleda, et asja lahendav kohus kuulaks eriti kaitsetu ohvri ära ja võimaldaks tal anda ütlusi tõendite tagamise menetluse korras kriminaalmenetluse tõendite kogumise staadiumis, ja mille alusel ei ole teiseks ohvril lubatud esitada kohtule kaebust prokuratuuri otsuse peale, millega lükatakse tagasi tema taotlus olla ära kuulatud ja anda ütlusi mainitud korras.**

Allkirjad